

บทความวิจัย

ผลของการใช้กระบวนการจัดการความรู้ในการเรียนการสอน
ต่อการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง ในวิชาปฏิบัติหลักการและเทคนิคการพยาบาล*

สุนิภา ชินวุฒิ ** อุบล สุทธิเนียม** จิราภรณ์ จันทร์อาร์ักษ์** มนตรา เกศแก้วกมล** จิตสมร วุฒิพงษ์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research Design) มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระหว่างกลุ่มที่ใช้กระบวนการจัดการความรู้กับกลุ่มที่ได้รับการสอนตามปกติในวิชาปฏิบัติหลักการและเทคนิคการพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชลบุรี จำนวน 88 คน ที่ฝึกภาคปฏิบัติวิชาปฏิบัติหลักการและเทคนิคการพยาบาล โรงพยาบาลชลบุรี โดยการสุ่มอย่างง่าย แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 44 คน ที่ใช้กระบวนการจัดการความรู้ และกลุ่มควบคุม จำนวน 44 คน ที่ได้รับการสอนตามปกติ การทดลองเป็นแบบวัดหลังการทดลอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการทดสอบค่าที (Independent t-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาพยาบาลที่ใช้กระบวนการจัดการความรู้สูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. การเปรียบเทียบการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรายด้าน ระหว่างกลุ่มที่ใช้กระบวนการจัดการความรู้ กับกลุ่มที่ได้รับการสอนตามปกติ พบว่า การปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณและด้านความรู้ของนักศึกษาพยาบาลที่ใช้กระบวนการจัดการความรู้สูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การนำกระบวนการจัดการความรู้ไปใช้ในการเรียนการสอนจะทำให้การปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดีขึ้น

คำสำคัญ: การจัดการความรู้; ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง; ปฏิบัติการพยาบาล; นักศึกษาพยาบาล

* ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย จากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชลบุรี

** อาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชลบุรี

ความเป็นมาของปัญหา

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับภายใต้คำว่า “ความพอเพียง” ซึ่งหมายถึงให้ทุกคนมีความพอประมาณ ความมีเหตุผลการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน รวมทั้งต้องมีความรอบรู้และจิตสำนึกในคุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินชีวิต เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โดยสอดแทรกแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร/วิชาต่างๆ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเสริมสร้างการเรียนรู้การสอนในสถานศึกษาให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษาพยาบาลเป็นการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่มุ่งผลิตนักศึกษาพยาบาลออกมาประกอบวิชาชีพพยาบาล ให้บริการแก่สังคม ต้องอาศัยหลายสิ่งหลายอย่างประกอบกัน ทั้งความรู้ ความชำนาญ และใจรัก ที่สำคัญวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพเชิงปฏิบัติ ว่าด้วยศาสตร์ของวิชาชีพ ในรูปของการให้บริการแก่ประชาชนและสังคม มุ่งเน้นให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข มีสุขภาพดี และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นการผลิตนักศึกษาพยาบาลออกมาเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการที่จะต้องสร้างบัณฑิตพยาบาลที่มีความรู้ ความสามารถ มีเจตคติที่ดีต่อการประกอบวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความเข้าใจถึงจิตใฝ่มนุษย์อย่างแท้จริง ผู้สอนจึงมีบทบาทที่สำคัญที่จะต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาล โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เตรียมความพร้อมให้นักศึกษาพยาบาล เพื่อให้ออกมาเป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณภาพ

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชลบุรี เป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลในระดับอุดมศึกษาที่มุ่ง

ผลิตนักศึกษาพยาบาลออกมาเป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณภาพในการให้บริการแก่สังคม โดยปรัชญาของวิทยาลัยฯ เชื่อว่าการจัดการศึกษาโดยจัดบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การเป็นผู้นำ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน บนพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันแบบเอื้ออาทร ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะสามารถส่งเสริมให้บัณฑิตมีความรู้ความสามารถ ทั้งด้านวิชาการด้านวิชาชีพคุณธรรมจริยธรรมอย่างสมดุล สามารถให้บริการพยาบาลได้ในทุกระดับของบริการสุขภาพ ทำงานร่วมกับทีมสุขภาพ ชุมชน และสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุข ดังนั้นเพื่อให้ นักศึกษาสามารถปฏิบัติการพยาบาลแก่ผู้รับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินไปในทางสายกลาง และบรรลุตามปรัชญาของวิทยาลัยฯ จึงได้นำมโนทัศน์แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติการพยาบาล วิชาปฏิบัติหลักการและเทคนิคการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ในด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ด้านความรู้และด้านคุณธรรม นอกจากนี้การที่จะนำความรู้มาใช้ในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ การสร้างความรู้หรือการสร้างผลงานที่มีคุณภาพ จะต้องมีการจัดการความรู้ (Knowledge management, KM) ด้วย (ไพฑูริย์, และสร้อยสน, 2548)

การจัดการความรู้เป็นกระบวนการนำความรู้ที่มีอยู่ หรือที่ได้เรียนรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยผ่านกระบวนการต่างๆ 4 ขั้นตอน คือ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ และการใช้ความรู้ การนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้ในการเรียนภาคปฏิบัติช่วยให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการลงมือปฏิบัติ มีการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้คุณภาพการพยาบาลที่ดีขึ้น การแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้ศึกษามาหรือจากประสบการณ์ตรง ที่ได้จากการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ จะได้แนวทางการปฏิบัติงานใหม่ เป็นการนำศักยภาพของแต่ละบุคคลออกมาใช้เพื่อสู่เป้าหมาย และทิศทางที่ต้องการ กระตุ้นให้ผู้เรียน

เห็นประโยชน์ของการแบ่งปันความรู้และยอมรับฟังกันมากขึ้น นำไปสู่การตัดสินใจเลือกใช้ความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เป็นการผสมผสานความรู้จากแหล่งความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ผู้วิจัยได้นำหลักการดังกล่าวมาใช้ในวิชาปฏิบัติหลักการ และเทคนิคการพยาบาล เนื่องจากเป็นวิชาปฏิบัติการพยาบาลวิชาแรก จึงควรสร้างรากฐานการเรียนรู้ การปฏิบัติการพยาบาลที่ดีตั้งแต่เริ่มต้น ให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกกับการเรียนรู้ โดยการฝึกปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งการเรียนแบบปกติอาจารย์นิเทศจะสอนนักศึกษาเป็นรายบุคคล และรายกลุ่มขึ้นอยู่กับกิจกรรมการพยาบาล ถ้าสอนเป็นรายบุคคล นักศึกษาแต่ละคน จะได้รับรู้ในแต่ละเรื่องที่อาจารย์สอนเท่านั้น ถ้านำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้ในการเรียนการสอน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้กระบวนการจัดการความรู้ในการเรียนการสอนต่อการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระหว่างกลุ่มที่ใช้กระบวนการจัดการความรู้ กับกลุ่มที่ได้รับการสอนตามปกติในวิชาปฏิบัติหลักการ และเทคนิคการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล

คำถามการวิจัย

การปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มที่ใช้กระบวนการจัดการความรู้ในวิชาปฏิบัติหลักการ และเทคนิคการพยาบาล

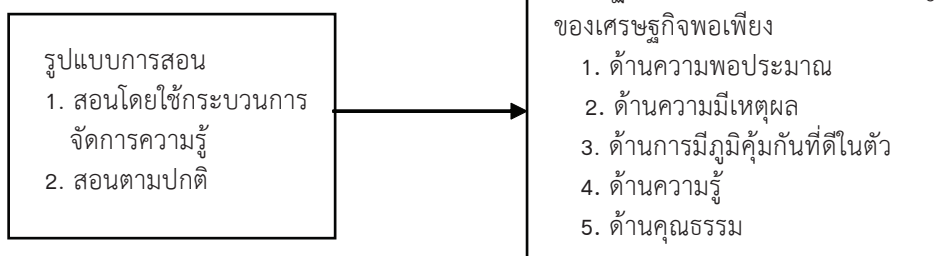
ของนักศึกษาพยาบาล กับกลุ่มที่ได้รับการสอนตามปกติแตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

การปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มที่ใช้กระบวนการจัดการความรู้ในวิชาปฏิบัติหลักการ และเทคนิคการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนตามปกติ

กรอบแนวคิด

แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติทางสายกลาง ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ และ 2 เงื่อนไข คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม (เกษม, 2550) จากการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติการพยาบาล โดยการตัดสินใจและการกระทำอยู่บนพื้นฐานของความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีสติ รู้และเข้าใจที่มาของปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการว่ามาจากสิ่งใด รู้เท่าทัน และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและสามารถปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงนั้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีในการปฏิบัติการพยาบาล ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงนำกระบวนการจัดการความรู้มาสอนร่วมกับกระบวนการพยาบาล โดยนำกระบวนการจัดการความรู้ 4 ขั้นตอน คือ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ และการใช้ความรู้ (Marquardt, 1996) มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ

นิยามศัพท์

1. การใช้กระบวนการจัดการความรู้ในการเรียนการสอน หมายถึง การนำกระบวนการจัดการความรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ และการใช้ความรู้ มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล ดังนี้

1.1 การแสวงหาความรู้ หมายถึง กระบวนการกลุ่มของนักศึกษาในการหาหัวข้อ หรือประเด็นปัญหาที่กลุ่มพบ และต้องการที่จะช่วยกันแก้ไข จัดลำดับความสำคัญของปัญหา และหาแหล่งข้อมูลในการแสวงหาความรู้เหล่านั้น ซึ่งมีหลากหลายวิธี เช่น การประชุม การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงหรือการลงมือปฏิบัติ

1.2 การสร้างความรู้ หมายถึง กระบวนการในการพัฒนา หรือสร้างความรู้ใหม่จากทักษะและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นวิธีพัฒนาความรู้ของแต่ละบุคคลในลักษณะของการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยการระดมความคิด การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างบุคคลในกลุ่ม เพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่ดี

1.3 การแลกเปลี่ยนความรู้ หมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรง การระดมความคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของแต่ละบุคคลเป็นการนำศักยภาพของแต่ละบุคคลออกมาใช้ เพื่อพัฒนาสู่เป้าหมายและทิศทางที่ต้องการ กระตุ้นให้นักศึกษาพยาบาลเห็นประโยชน์ของการแบ่งปันความรู้และยอมรับฟังกันมากขึ้น

1.4 การใช้ความรู้ หมายถึง กระบวนการในการตัดสินใจเลือกใช้ความรู้ของบุคคลจากฐานความรู้ เอกสาร การสนทนา เป็นการผสมผสานความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ มีการเก็บรักษาสิ่งที่เป็นความรู้ไว้ พร้อมทั้งจะนำความรู้เหล่านั้นมาทำให้เกิดประโยชน์

2. การปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาในการนำความรู้ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ความรู้และคุณธรรมที่ใช้ใน

การปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วย โดยแบ่งเกณฑ์การปฏิบัติเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย/ไม่ปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความสามารถในการตัดสินใจและการกระทำอยู่บนพื้นฐานของความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความสัมพันธ์ที่ดีของผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ การรู้จักสภาพของตนเองและกระทำการพยาบาลใดๆ โดยอยู่บนพื้นฐานของศักยภาพของตนเอง ไม่ให้เกิดความผิดพลาดอันจะนำมาซึ่งความเดือดร้อนทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ให้การพยาบาลใดๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของผู้รับบริการ ใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ให้การพยาบาลกับผู้รับบริการทุกระดับโดยเท่าเทียมกัน

2.2 ความมีเหตุผล หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความมีสติ ไม่ประมาท และเข้าใจที่มาของปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการ รวมถึงความสามารถในการพิจารณา ค้นหา ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการพยาบาลของตนเอง

2.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวในการปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยกับผู้ร่วมงานได้อย่างมีความสุข คำนึงถึงผลกระทบสั้น และระยะยาวที่จะเกิดขึ้นทั้งกับตนเอง และผู้อื่น มีการเรียนรู้อยู่เสมอ รู้เท่าทันต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายใน และภายนอก และสามารถปรับตัวให้เข้ากับ ความเปลี่ยนแปลงนั้น ส่งเสริมให้ผู้รับบริการ มีสุขภาพแข็งแรง ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่

2.4 ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีความรู้ทางการพยาบาล และสามารถเชื่อมโยงความรู้ จากภาคทฤษฎีและความรู้จากหลายสาขาวิชา มาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล รวมทั้งมีความระมัดระวังในการนำความรู้ที่มีไปใช้ในการปฏิบัติ

2.5 คุณธรรม หมายถึง ความสามารถในการมีศรัทธา และตั้งมั่นที่จะทำสิ่งที่ถูกต้อง การมีความซื่อสัตย์สุจริต การมีความเกรงกลัว และละอายต่อ

การทำซ้ำ มีความเอื้อเฟื้อแบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีปรองดอง การมีความอดทน พากเพียร ที่จะปฏิบัติตามที่ตั้งใจไว้ให้ประสบผลสำเร็จ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research Design) ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2552 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี จำนวน 88 คน ฝึกภาคปฏิบัติ วิชาปฏิบัติหลักการและเทคนิคการพยาบาล โรงพยาบาลชลบุรี การจัดเข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายตามเกรตเฉลี่ย ได้กลุ่มทดลอง จำนวน 44 คน เป็นกลุ่มที่ปฏิบัติการพยาบาล ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ใช้กระบวนการจัดการความรู้ และกลุ่มควบคุม จำนวน 44 คน เป็นกลุ่มที่ได้รับการสอนตามปกติ โดยมีรูปแบบการทดลองเป็นแบบวัดหลังการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ คู่มือการสอนปฏิบัติการพยาบาล ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ 4 ขั้นตอน คือ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ และการใช้ความรู้ สร้างโดยทีมผู้วิจัย ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการความรู้และการจัดการเรียนการสอน จำนวน 3 ท่าน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ เกรดเฉลี่ย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ส่วนแบบประเมินการปฏิบัติการพยาบาล ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้พัฒนา และปรับปรุงมาจากแบบประเมินของ หุตยรัตน์ (2552) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ด้านความงาม และด้านคุณธรรม จำนวน 29 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (rating scale) 3 ระดับ คือ ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง และปฏิบัติน้อย/ไม่ปฏิบัติ มีค่าคะแนนเป็น 3, 2 และ 1 ตามลำดับ แปล

ความหมายคะแนนเฉลี่ยเป็น 3 ระดับ คือ 2.34 - 3.00 (ปฏิบัติมาก) 1.67 - 2.33 (ปฏิบัติปานกลาง) และ 1.00 - 1.66 (ปฏิบัติน้อย/ไม่ปฏิบัติ) นำแบบประเมินไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบประเมิน โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดประชุมนักศึกษาพยาบาล เพื่อแจ้งการพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยผู้วิจัย อธิบายวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และรายละเอียดในการวิจัย รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามปัญหาหรือข้อสงสัยต่างๆ ก่อนตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัย กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิเข้าร่วมหรือไม่ก็ได้ หากตัดสินใจเข้าร่วมวิจัยแล้วก็สามารถถอนจากการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลต่อกลุ่มตัวอย่าง เมื่อกลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยให้เซ็นยินยอมเข้ากลุ่มตัวอย่างซึ่งจะไม่มีผลต่อคะแนนการฝึกภาคปฏิบัติ

2. ผู้วิจัยสอนนักศึกษาทั้งสองกลุ่มเกี่ยวกับแนวคิด และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล วิชาปฏิบัติหลักการ และเทคนิคการพยาบาลบนหอผู้ป่วย

3. กลุ่มทดลองดำเนินการสอนตามคู่มือการสอนปฏิบัติการพยาบาล ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ สัปดาห์ละ 20 ชั่วโมง เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมดำเนินการสอนตามปกติ สัปดาห์ละ 20 ชั่วโมง เป็นเวลา 8 สัปดาห์

4. กลุ่มทดลองในสัปดาห์แรก อาจารย์นิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ 4 ขั้นตอน คือ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ และการใช้ความรู้ ในการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 5 ด้าน

ผู้เรียนร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาที่พบ และแนวทางปฏิบัติการพยาบาลแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสัปดาห์ที่ 2 และ 3 นักศึกษานำแนวทางปฏิบัติที่ดีในครั้งแรกไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล นักศึกษาและอาจารย์ประชุมกลุ่มร่วมกัน โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ เพื่อนำสู่แนวปฏิบัติการพยาบาลที่ดีตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษานำที่กผลการเรียนรู้ร่วมกัน ส่วนในสัปดาห์ที่ 4 นักศึกษานำแนวทางปฏิบัติที่ดีที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันสู่การปฏิบัติการพยาบาล และสรุปผลการเรียนรู้ร่วมกัน

5. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนตุลาคม 2552 - มกราคม 2553

6. เมื่อสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติการพยาบาลคณะ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปจำแนกตามเพศ อายุ และเกรดเฉลี่ย

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศหญิง	44	100.00	44	100.00
อายุ				
19 ปี	19	43.18	18	40.91
20 ปี	23	52.27	22	50.00
มากกว่า 20 ปี	2	4.55	4	9.09
เกรดเฉลี่ย				
3.51- 4.00	1	2.27	-	-
3.01- 3.50	7	15.91	8	18.18
2.51- 3.00	27	61.36	26	59.09
2.00- 2.50	9	20.46	10	22.73

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเป็นเพศหญิงทั้งหมด ประมาณครึ่งหนึ่งมีอายุ 20 ปี (ร้อยละ 52.27 และ 50.00 ตามลำดับ) เกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51-3.00 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ

ผู้วิจัยพบนักศึกษาทั้งสองกลุ่มนำแบบประเมินพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้นักศึกษาตอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ และร้อยละ

2. การปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวิชาปฏิบัติหลักการ และเทคนิคการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการทดสอบค่าที (Independent t-test)

61.36 และ 59.09 ตามลำดับ

2. ผลของการใช้กระบวนการจัดการความรู้ในการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 2 เปรียบเทียบการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างกลุ่มที่ใช้กระบวนการจัดการความรู้กับกลุ่มที่สอนตามปกติหลังการทดลอง (N=88)

การปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	กลุ่มทดลอง (N=44)		กลุ่มควบคุม (N=44)		t	ระดับการปฏิบัติ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านความพอประมาณ	2.66	0.24	2.54	0.21	2.51*	มาก
ด้านความมีเหตุผล	2.52	0.28	2.47	0.23	0.97	มาก
ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	2.44	0.25	2.41	0.24	0.51	มาก
ด้านความรู้	2.51	0.25	2.35	0.25	2.95*	มาก
ด้านคุณธรรม	2.88	0.19	2.87	0.21	0.18	มาก
รวม	2.60	0.15	2.53	0.15	2.28*	มาก

*p < 0.05

จากตาราง 2 พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้สูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความพอประมาณและด้านความรู้ของนักศึกษาพยาบาลที่สอนโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้สูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มทดลองมีการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.60$, S.D.=0.15) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในคลินิกที่ใช้กระบวนการจัดการความรู้ เป็นการดึงความสามารถของนักศึกษาในการนำความรู้ที่มีอยู่หรือที่เรียนรู้มาจากภาคทฤษฎีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติการพยาบาล โดยผ่านกระบวนการแสวงหาข้อมูล การสร้างความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ และการใช้ความรู้ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ส่งเสริมให้นักศึกษามีการแสวงหา

ความรู้ อภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นกับผู้อื่น นักศึกษาได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ได้ศึกษาจากผู้ป่วยจริงที่มีความหลากหลายของผู้ป่วยแต่ละคน ส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาดีขึ้น (สุนิภา, 2552)

นอกจากนี้กระบวนการของการจัดการความรู้ นักศึกษามีการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ร่วมกัน พร้อมกับเขียนแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการแก้ไขประเด็น/ปัญหาในการปฏิบัติการพยาบาลที่กลุ่มพบนำแนวทางนั้นไปปฏิบัติกับผู้ป่วย และนำผลมาอภิปรายร่วมกันจนหาข้อสรุปแนวทางปฏิบัติที่ดีในการแก้ไขประเด็น/ปัญหานั้นได้ และมีการแลกเปลี่ยนการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ตนเองได้ปฏิบัติให้เพื่อนๆ ในกลุ่มทราบทุกสัปดาห์ สอดคล้องกับแนวคิดของ มาร์ควอร์ด (Marquardt, 1996) และวิจารณ์ (2547) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ของบุคคลเริ่มจากการแสวงหาความรู้ จัดทำแผนที่ความรู้ มีกระบวนการคิดวิเคราะห์และบูรณาการความรู้ใหม่โดยการเรียนรู้จากการทดลองและปฏิบัติ รวมถึงประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และการสังเคราะห์ความรู้ที่มีอยู่เข้าด้วยกัน รวมถึงการแลกเปลี่ยนความรู้เป็นการเรียนรู้ประสบการณ์และความคิดจากบุคคลอื่น นำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(Sallis & Jones, 2002) ซึ่ง บุญทิพย์ และพิเชฐ (2549) กล่าวว่า ผู้ให้การพยาบาลแต่ละคนอาจมีพื้นฐานความรู้ และได้รับประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยแตกต่างกัน กิจกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ (knowledge sharing) จะเป็นการแลกเปลี่ยนทั้งความรู้ที่ฝังลึกในตัวบุคคล (tacit knowledge) และความรู้ที่เปิดเผย (explicit knowledge) นักศึกษาสามารถวิเคราะห์กิจกรรมการพยาบาล นำมาอภิปรายร่วมกัน สรุปเป็นความรู้สู่การปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาพบว่า การปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มที่ใช้กระบวนการจัดการความรู้ในวิชาปฏิบัติหลักการและเทคนิคการพยาบาลของนักศึกษา สูงกว่ากลุ่มที่สอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อภิปรายได้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ 4 ขั้นตอน คือ การแสวงหาข้อมูล การสร้างความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ และการใช้ความรู้ นั้น ผู้สอนจะกระตุ้นให้นักศึกษามีการแสวงหาความรู้ มีการคิดวิเคราะห์ ร่วมแสดงความคิดเห็น มีการอภิปรายร่วมกันและสังเคราะห์เป็นความรู้ใหม่ในทุกสัปดาห์ เกี่ยวกับหัวข้อ/ประเด็นปัญหาในการปฏิบัติการพยาบาล การหาแนวทางปฏิบัติที่ดี เพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติการพยาบาล และการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการเรียนรู้แบบสรุสร้างความรู้ คือ ผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้และสร้างความรู้ความเข้าใจขึ้นด้วยตนเอง มีการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนอื่น ๆ หรือได้พบสิ่งใหม่ๆ แล้วนำความรู้ที่มีอยู่เดิมมาเชื่อมโยงตรวจสอบกับสิ่งใหม่ๆ เกิดเป็นความรู้ใหม่ (บุญเชิด, 2540) จะเห็นว่าทักษะกระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญต่อผู้เรียนควบคู่ไปกับเนื้อหาความรู้ ซึ่ง ทิศนา (2545) กล่าวว่า ผู้เรียนต้องมีคุณสมบัติด้านการคิด การปฏิบัติ และการแก้ปัญหา โดยมีทักษะที่จำเป็นในกระบวนการเรียนรู้ คือ ทักษะการแสวงหาความรู้ และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทักษะการสืบค้นแหล่งข้อมูล ทักษะการอ่าน ทักษะการฟัง ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะ

การคิด และทักษะการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ ใน การประชุมกลุ่มทุกสัปดาห์ นักศึกษามีการสรุปความรู้แนวทางปฏิบัติที่ดีที่จะนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติการพยาบาล การบันทึกสิ่งที่ได้ปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งส่งเสริมให้นักศึกษากลุ่มที่มีการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้สูงกว่ากลุ่มที่สอนตามปกติ

เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณและด้านความรู้ของนักศึกษาโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้สูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อภิปรายได้ว่าในกระบวนการจัดการความรู้ นักศึกษาต้องมีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน พบปะพูดคุยกันในทุกสัปดาห์ มีการเชื่อมโยงความรู้ที่ได้เรียนมากับประสบการณ์เดิมประยุกต์สู่การปฏิบัติ และประเด็นหนึ่ง ที่กำหนดให้นักศึกษามีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน คือ การปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และจากสมุดบันทึกการปฏิบัติการพยาบาล ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาในด้านความพอประมาณที่นักศึกษาบันทึกได้แก่ การใช้เวลาในการประชุม ถ้ามีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ก่อนการประชุมก็จะช่วยลดการเสียเวลา การเลือกใช้ ผ้าให้เหมาะสมกับผู้ป่วย การนำถุงใส่ขวดน้ำเกลือมาทำเป็นถุงใส่ขยะ และในด้านความรู้ นักศึกษาจะต้องมีการเตรียมความรู้ของตนเองก่อนขึ้นฝึกภาคปฏิบัติในทุกวัน เพื่อนำไปใช้ในแผนการพยาบาลเสนอข้อมูลผู้ป่วย และแผนการพยาบาลก่อนปฏิบัติการพยาบาล (pre-conference) ประเมินผลหลังปฏิบัติการพยาบาล (post-conference) และดูแลผู้ป่วย เมื่อกล่าวถึงแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกคนมักนึกถึงเรื่องของความพอประมาณ เป็นการตัดสินใจและการกระทำที่อยู่บนพื้นฐานของความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น การรู้จักสภาพของตนเอง

และตัดสินใจระทำการพยาบาลใดๆ โดยอยู่บนพื้นฐานของศักยภาพของตนเองไม่ให้เกิดความผิดพลาดอันจะนำมาซึ่งความเดือดร้อนทั้งต่อตนเองและผู้อื่นให้การพยาบาลใดๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของผู้รับบริการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ให้การพยาบาลกับผู้รับบริการทุกระดับโดยเท่าเทียมกัน ส่วนด้านความรู้ได้แก่ การรู้จักตน มีความรู้ทางการพยาบาล และสามารถเชื่อมโยงความรู้จากภาคทฤษฎีและความรู้จากหลายสาขาวิชามาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล รวมทั้งมีความระมัดระวังในการนำความรู้ที่มีไปใช้ในการปฏิบัติ ด้วยกระบวนการจัดการความรู้

ส่วนการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และด้านคุณธรรมของนักศึกษาพยาบาลที่ผ่านการสอนทั้งสองรูปแบบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อธิบายได้ว่า นักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีความตั้งใจปฏิบัติงานอย่างมีสติ มีความรู้และเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการ มีความศรัทธาและตั้งมั่นที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้อง มีความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถปรับตัวในการปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วย กับผู้ร่วมงานได้อย่างมีความสุข นักศึกษาสามารถเรียนรู้สิ่งเหล่านี้ได้จากการศึกษาเล่าเรียนมาในรายวิชาการคิดและการใช้เหตุผลที่จะส่งผลให้นักศึกษามีเหตุผล ส่วนด้านคุณธรรมของนักศึกษาได้สั่งสมมาจากการเรียนการสอนใน รายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพการพยาบาล การอยู่ร่วมกันกับเพื่อนและรุ่นพี่ที่ให้คำแนะนำ การเรียนการสอนที่เริ่มจากการทดลองปฏิบัติในห้องปฏิบัติการพยาบาล รวมถึงการเรียนในวิชามนุษย์กับสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าใจมนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อม สามารถปรับตัวเข้ากับผู้ร่วมงานได้อย่างมีความสุข จึงมีความสามารถด้านดังกล่าวมากเพียงพออยู่แล้ว ส่งผลให้กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ไม่มีความแตกต่างกัน สำหรับข้อจำกัดของการวิจัยในครั้งนี้ ออกแบบการวิจัยเป็นการวัดผลหลังการทดลอง ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่ได้วัดก่อนการทดลองเนื่องจากแบบประเมิน การปฏิบัติการพยาบาลตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษา ซึ่งการศึกษาค้นคว้าศึกษากับนักศึกษาที่ฝึกปฏิบัติการพยาบาลเป็นครั้งแรก จึงควรวัดเป็นระยะของการฝึกปฏิบัติ เช่น สัปดาห์ที่ 1, สัปดาห์ที่ 3 อีกประการหนึ่งคือ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองเป็นนักศึกษาห้องเรียนเดียวกัน ซึ่งอาจเกิดการแพร่ของสิ่งทดลองสู่กลุ่มควบคุมได้

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้

1. ควรมีการบูรณาการทักษะการจัดการความรู้ แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้หลากหลายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

2. ควรนำกระบวนการจัดการความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ

กิตติกรรมประกาศ

งานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี ได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ดร.วิบูลย์ลักษณ์ ปริยาวงศากุล ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี ที่ส่งเสริมและให้การสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ช่วยตรวจสอบเครื่องมือวิจัยตลอดจนเป็นที่ปรึกษางาน ชี้แนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ขอขอบคุณนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 32 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

- เกษม วัฒนชัย. (2550, พฤษภาคม). ถอดรหัสเศรษฐกิจพอเพียงเวอร์ชันการศึกษา. *มติชนสุดสัปดาห์*. 27(1395).
- ทศนา เขมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หุติยรัตน์ รื่นเรือง. (2552). *การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิต*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (อุดมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- บุญเชิด ภิญโญนนท์พงษ์. (2540). *การเรียนรู้แบบสรรค์สร้างความรู้*. ใน *ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม: ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- บุญทิพย์ สิริธรงค์ศรี และพิเชฐ บุญญิตติ. (2549). *ระบบสุขภาพ และการจัดการ*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ และสร้อยสน สกลรัตน์. (2548). สัตตศิลา: หลัก ๗ ประการในการเปลี่ยนผ่านการศึกษา. *วารสารครุศาสตร์*, 34(2), 1-4.
- วิจารณ์ พานิช. (2547). *สถานศึกษากับการจัดการความรู้เพื่อสังคม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา (สกศ).
- สุนิภา ชินวุฒิ. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะกระบวนการพยาบาลโดยใช้การจัดการความรู้*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (การอุดมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- Marquardt, M. (1996). *Building the Learning Organization*. New York: McGraw Hill.
- Sallis, E. & Jones, G. (2002). *Knowledge Management in Education*. London: Guildford and King's Lynn.

The Effect of Knowledge Management to Nursing Practice Based on Sufficiency Economy Philosophy in Principles and Nursing Techniques Practicum*

Sunipa Chinnawoot** Ubol Suttineam** Jiraporn Jarnarerux**
Monthara Kedkaewkamol** Jitsamorn Wuthiphong**

Abstract

This quasi-experimental research aimed to compare nursing practice based on Sufficiency Economy Philosophy between the students who had been supervised by knowledge management process and those who had been normally supervised in principles and nursing techniques practicum. The sample of 88 second year nursing students at Boromarajonani College of Nursing, Chon Buri was randomly assigned into two groups; 44 students in the knowledge management group and other 44 students in the regular curriculum group. The post-test only control group design was used. The data were analyzed using mean, standard deviation and independent t-test.

Results revealed that

1. The nursing practice scores based on Sufficiency Economy Philosophy of students who had been supervised by knowledge management process were significantly higher than the scores of those in the regular curriculum group ($p < 0.05$).

2. Comparison the nursing practice scores based on Sufficiency Economy Philosophy between two groups in sub-scale, the data revealed that students who had been supervised by knowledge management process reported higher scores of sufficient and knowledge sub-scale than those students in the regular curriculum group ($p < 0.05$).

This finding suggests that the application of knowledge management process would improve the nursing practice based on Sufficiency Economy Philosophy.

Keywords: knowledge management; Sufficiency Economy Philosophy; nursing practice; nursing students

* This research received funding form Boromarajonani College of Nursing, Chon Buri Province.

** Lecturer Boromarajonani College of Nursing, Chon Buri Province.

